

NARODNI GOSPODAR

GLASILO GOSPODARSKE ZVEZE.

Člani Gospodarske zveze dobivajo list brezplačno.
Cena listu za nečlane po štiri krome na leto; za pol leta dve kroni;
za četrletno eno krono; posamne številke po 20 h.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca.
Cene inseratov po 20 h od enostopne petit-vrste, za večkratno
insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 143.

V Ljubljani, 25. novembra 1900.

Poštno-hran. št. 849.872

Kako zboljšajmo svoje gospodarstvo?

(Piše A. Štrekelj.)

IV. Zboljšajmo svojo živinorejo!

(Nadaljevanje.)

Vsakemu je znano, da rastlina, ki ima premalo vode, ne uspeva a ravno tako ne uspeva rastlina, ki ima preveč vode. Kakor pa je voda drugim rastlinam, tako je tudi travi jako merodajen faktor. Kmetovalec strmi vedno za tem, da dobi na travniku pravo razmerje. Če mu tega narava sama ne da, mora si ga sam umetnim potom priskrbeti. On svoje travnike po potrebi namaka ali razmaka.

Z namakanjem dobimo na travniku lahko dva, tri in tudi štirikraten pridelek nego bi ga dobili na nenamakanem zemljišču. Zato so prostori, ki se dajo s vspehom namakati, najbolj sposobni za travnike.

Nobeni pridelki ne nosijo tu onih dobičkov, kakor nam jih daje trava.

Namakati se pa dajo samo taki travniki, ki so blizu tekoče vode. Posebno če je voda motna in ima mnogo blata, je za namakanje velike vrednosti. Tudi voda iz potokov, kamor se stekajo mestna stranišča je za kmetovalce velike važnosti, in bi se ne smela nepopravljeno izgubiti. Popolnoma čista voda ima vrednost samo ob času suše.

Kadar se namaka, treba je napeljati vodo v posebnih jarkih na travnik, in jo tu enakomerno po njem izpustiti. Travnik, katerega hočemo namakati, ne sme preveč viseti, mora pa se nahajati pod tekočo vodo, ker bi v nasprotnem slučaju ne mogli spraviti vode do njega.

Kakor je važno namakanje za suhe travnike tako je važno razmakanje za vlažne in močvirne. Tam bi rastla brez človeškega vpliva samo revna trda trava, tu sama ojstrica in trstličje. Z razmakanjem vlažnih travnikov dobimo lahko najbolj krepka in najbolj rodovitna tla, ki nam dajo mnogo okusnega in tečnega sena.

Tudi pri razmakanju se poslužujemo jarkov, ki pa vodo iz travnika odvažajo. Boljši nego odprti so pokriti jarki, kateri travnika prav nič ne kvarijo. Ker so pa postavljeni bolj globoko, delujejo bolje, treba jih je zato manj. Posebno se priporočajo lončene cevi, iz katerih se steka voda skozi špranje (drenaža). Bodi pa jarek takšen, ali takšen, glavno je, da doseže najboljše svoj namen.

Kadar travnik razmakamo, paziti je treba, da ne prekoračimo svojega namena, kajti že mnogo kateri je svoj travnik tako posušil da mu je vzela suša vsako leto pridelek.

Fizikalne in deloma tudi kemične lastnosti mokrih in z razmakanjem osušenih travnikov popravimo najlažje s primernim gnojenjem. Za težko zemljo, ki ima malo prstenine, je najboljši gnoj mešanec ali kompost, kateremu smo primešali nekoliko vapna. Tak gnoj rahlja zemljo ter ji da tudi lastnost, da se lažje razgreje ter boljše pretaka zemeljsko mokroto.

Vapno prouzročuje, da se organske snovi v gnoju in v zemlji čvrsto razkrajajo. Kadar se organske snovi razkrajajo, napravljajo se različne kiseline, ki odpirajo v zemlji tudi druge redilne snovi iz nedohodnih spojin. Vapno pa ni samo zato velike važnosti, ampak ono tudi zemljo rahlja.

Če je gornja plast na travniku šotna (humozna), nadomesti se kompost s peskom, ki se navadno najde nekoliko bolj globoko pod zemljo. Šota ima namreč mnogo vode v sebi. Če tedaj ta po zimi zmrzne, privzdigne šoto in rastline, ki tam rastejo. Posledica je, da se pretrga rastlinam mnogo korenin. Še večja škoda pa se vidi spomladi, ko se zemlja staja. Ker je šota lahka, ostane v privzdigneni legi a v nji se napravi mnogo votlin, v katerih so rastliske korenine razgrnane. Rastlina mora radi tega umreti. Če pa posujem po vrhu humozne zemlje pesek,

pritisaka ta na rahlo zemljo in rastline dobijo vedno trdno stališče. Tudi za humozne travnike je vapno velikega pomena. Posebno priporočamo pa še za travnike, ki smo jih razmočili, Tomažovo žlindro. To gnojilo ne deluje samo s fosforno kislino jako ugodno na rastline, marveč tudi z vapnom, s katerim je fosforna kislina spojena.

Govoril sem, kako zboljšajmo svoj travnik. Spregovoriti hočem še pa besed, kako ga je treba rabiti.

Glavni pogršek v porabi delajo naši kmetovalci s tem, da berejo prekasno na travniku rastočo travo. Glavni čas za košnjo je takrat, kadar je večidel trave v cvetu. Rajši pa kósimo prej nego pozneje, kajti, ko je trava odevela, ne izgubi samo jako mnogo na redilnih snoveh, ampak tudi na prebavnosti. V bilki ob cvetu še mehke tvarine odrvene po cvetu, ker je pa lesenina (celuloza) živini skoraj neprebavna, zato malo izda.

(Dalje prih.)

Kmetijstvo.

Poljedelstvo.

Poročilo o poskusih z umetnimi gnojili in o njih uspehih v letu 1900 na posestvu kmetijskega društva v Kamniku, ležečem v Volčjem potoku št. 10.

1. Poskusi pri ovsu.

Poskus pri ovsu se je delal v navedenem redu in s sledečim uspehom:

		60 m.					
		1.	2.	3.	4.	5.	6.
10 m.	žlindra 4 kg.				žlindra 4 kg.	žlindra 4 kg.	žlindra 4 kg.
	kalijeva sol 24 kg.		—	kalijeva sol 24 kg.	—	kalijeva sol 24 kg.	kalijeva sol 24 kg.
	solitar 2 kg.			solitar 2 kg.	solitar 2 kg.	—	solitar 2 kg.
	apno 12 kg.			apno 12 kg.	apno 12 kg.	apno 12 kg.	—

a) V oddelku št. 1, kjer se je napravila poskušnja z vsemi 4 važnimi redilnimi snovmi, je bil vspeh najbolj dovoljen, kajti oves je bil nad 1 m visok in toliko težak, da je lahko polegel 3 tedne

pred dozoritvijo. Pridelek slame je bil za 50 % močnejši in zrnje za 25 % obilnejši kot pa na nepognojjenem oddelku št. 2.

b) Oddlek št. 3 je bil glede zrnja manj rodovitni, glede slame pa sorazmeren s št. 1. *)

c) Oddlek št. 4 ni kazal posebnih učinkov, pač pa je bil boljši od nepognojene njive.

d) Oddlek št. 5, kjer je manjkalo dušika, je bil v učinku enak prejšnjemu, vendar je bilo zrnje nekoliko bolj kleno.

e) Oddlek št. 6 je bil deloma enak št. 1., vendar v rasti precej zaostal, kar kaže, da je poleg umetnih gnojil za našo zemljo še apno kot gnojilo potrebno.

2. Poskusi pri pšenici.

Uspehi poskušnje pri pšenici s solitrom bili so jako očitni, tako, da se je streljaj daleč poznalo po barvi žita in bujnejši rasti, da je močnejše pognojeno. Ob času cvetja pa je pšenica na pogojenih oddelkih pala, medtem ko je bila drugod po celi njivi stoječa.

Pridelek na žitu bil je tam skoro pičlejši od nepognojene njive, vendar je bilo klasje veliko in pridelano zrnje debelejše od ostalega na isti njivi. — Pridelek slame bil je za 25 % obilnejši od pridelka na enako veliki površini nepogojenih oddelkov.

3. Poskusi pri pesi, krompirju in salati.

V tega oddelka podolžni polovici je bila vsejana salata s ko-

renjem, v drugi polovici pesa in krompir. Čudoviti so bili vspehi na tem oddelku. — Medtem ko

*) Opomba ad b): Zrnje je radi tega pomanjkljivo, ker se ni dalo fosforne kisline (ki vpliva na tvoritev zrnja) v žlindri.

letos ni bilo vsled obilne moče in dolgotrajnega mraza nikjer lepe salate, sponašale so se na tem poskusnem oddelku različne vrste salate kar najpovoljniše. Drugod jo je napadala rja, marsikje še zeleneti ni hotela; splošno pa nikjer ni hotela rasti. Na našem poskusnem oddelku, kjer je bilo pognojeno na 5 arih površine s 15 kg superfosfata, 15 kg kalijeve soli in 5 kg solitra, pozneje še 15 kg solitarja ob okopavanji, bila je salata odločno najlepša v celem okrožju. Ravno tako sta se sponašala pesa in krompir. Ne-le, da sta imela lepo zelje, tudi gomolje je bilo debelo, tako da smo pri pesi našli mnogo posameznih rastlin po 5 kg težkih, najtežja je bila 5 1/2 kg. Koder pa se je gnojilo samo s hlevskim gnojem, bilo je vse slabe rasti.

Pridelek pese smo stehali in je pokazal to-le razmerje;

1 a s hlevskim gnojem pogojen 420 kg pese.

1 a s hlevskim gnojem in umetnim pogojen 1080 kg pese.

Za poskus odločene pese nismo nič obirali.

4. Poskusi pri lucerni.

Ta poskušnja, ki je bila na dveh arih površine izvedena, pokazala je velik učinek apna na 1 a. Splošna celoletna košnja ceni se na 15 % obilnejši pridelek; prva košnja na 30 % obilnejši pridelek, kot so ga dali ostali nepogojeni kosi.

5. Poskusi pri domači detelji.

Ta poskus je pokazal učinek apna in gipsa, srednji pomnoženi pridelek na 20 % obilnejši kot na nepogojenih delih.

6. Poskusi na travniku.

Ti poskusi izvršeni na 5 arih pokazili so vseh superfosfara v primeri s Tomaževo žlindro. Dejanski vseh je ta, da se je na oddelkih, ki so s superfosfatom pognojili, nakosilo za 30% več sena kot na nepogojenih oddelkih, med tem ko je bilo na oddelkih pogojenih z žlindro le 15% več sena prve košnje. Pri drugi košnji se je pokazalo obratno razmerje: oddelki s Tomaževo žlindro kažejo 30%, med tem ko oni s superfosfatom le 15% obilneje košnjo mimo nepogojenih oddelkov. To je kolikostno razmerje; kakovostno pa je tako, da oddelki gnojni s superfosfatom nadkrijujejo z boljšo krmo one, gnojene z žlindro. Apno je učinilo pokončanje mahu. Poskus v podobi križa bil je v prvi košnji čudežen. Nakosilo se je nad 50% več sena kot na nepogojenem travniku, a pri drugi košnji je palo to razmerje na 40%.

7. Poskusi pri drevju.

Vsa drevesa, katera so dobila umetna gnojila, pognala so kljub letošnji suši daljše poganjke od prejšnjih let. Dolžina teh je od 30 do 50 cm.

V Kamniku 23. oktobra 1900.

Za kmetijsko društvo v Kamniku,
reg. zadruga z neomenj. zavezo:

Valentin Benkovič
načelnik.

Opomba uredništva: Čast zavednemu kmetijskemu društvu, ki hoče na lastnej vzornej kmetiji svoje ude vpeljati v pravilno rabo umetnih gnojil. Posameznik se ne more (in tudi nima sredstev in časa, da bi se mogel baviti s poskusi, ktera gnojila in v kakej množini so potrebna za njegova zemljišča, toda društvo se lahko prepriča, kako se imajo v njega oko-

lišu rabiti umetna gnojila na jednakej zemlji in pri istih vremenskih razmerah. Poskusi z umetnimi gnojili so ravnotako potrebni, kot knjigovodstvo. — Gosp. poročevalcu pa smo zelo hvaležni za njegovo pregledno sestavljeno poučno poročilo.

Predenica in deteljina čistilnica.

Posebne važnosti za naše kmetijstvo je detelja, ki ima dober glas v svetovni trgovini pod imenom „štajarska detelja“. Veliko tisočakov se iztrži vsako leto za njeno seme in koliko živine se z njo priredi; toda pridelki bi bili lahko še obilnejši, ko bi ne imela take hude kvarljivke kakor je predenica.

Predenica je nitkasta rastlina brez barve in zraste iz majhnega semena; svoje hrane pa ne jemlje iz zemlje kot naše druge zeli, marveč sesa svojo redilno moč iz drugih rastlin, ki jej ravno pri- jajo, mej te je tudi šteti našo deteljo. Iz predeničinega semena požene majhna kal, ki se pa mora posušiti, ako ne najde v svojem obližju kake rastline z mehko bilko kot sta n. pr. detelja in lan. Ta predeničina kal se začne, ko je 8—12 cm dolga, trdno ovijati akoli detelje. Tam kjer se dotika detelje, požene posebne sesalne bradavice, s katerimi pije deteljni sok, ki je za njen obstanek potreben živež.

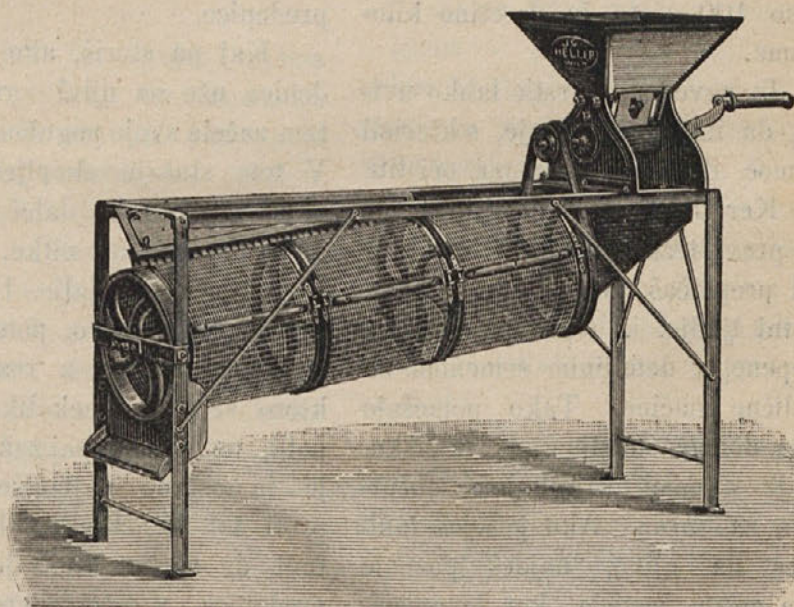
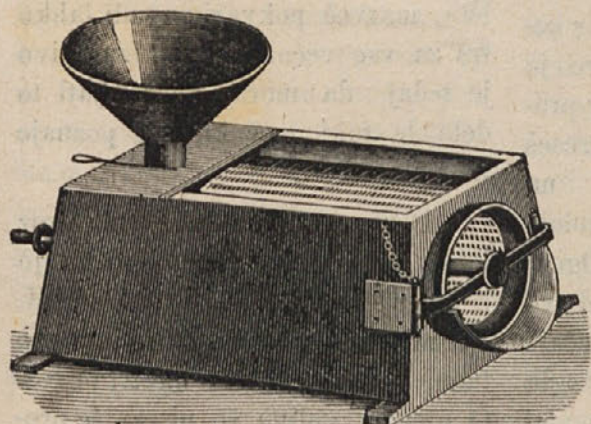
Kako pa pride predeničino seme v deteljišče? Ker je seme jako majhno in lahko, zgodi se to

na različne načine. V prvi vrsti se zanese predenica v deteljo z deteljinim semenom, a mogoče je tudi, da je še iz prejšnjih let ostala v njivi. Predeničino seme je namreč sila žilavo in trdoživo. Šest let pustiš seme na njivi in vendar ti po tem dolgem času zopet požene. Prav mnogokrat se raztroši predenica tudi z živalskim gnojem. Živina je deteljo, v kateri je predenica, koje seme gre neizpremenjeno skozi živalsko telo ter pride z gnojem na njivo. Ker je predeničino seme jako lahko, razširja se ta kvarljivka tudi lahko po vetru. Na ta način pride na njive, odtod na travnike in v gozde, kjer jo moreš dandanes prav pogosto opaziti.

Poljedelčeva skrb pa bodi, da se odkriža s časom tega škodljivega plevela. Ljudstvo to tudi želi, zato ravna pri nakupu deteljinega semena jako oprezno in pogostokrat rado drago plačuje čisto seme, kar je tudi prav. Narisani sliki nam kažeta stroja, s kojimi se očisti detelja predenice. Cena za manji stroj znaša 50 gld., za večji 120 gld., toda za vsako društvo popolnoma zadostuje manjši.

Na željo povemo, kje je videti v delu deteljina čistilnica, ki je stala 50 gld. in se da tudi v posojilo, ako je pripravljenih nekaj stotov detelje za očiščenje.

Sestava obeh strojev sloni na dejstvu, da je deteljino in predeni-

čino seme različne debelosti. Premer domače detelje je na širji strani 1—1.25 mm, na ožji 0.75—1.25 mm, na dolgosti 1.5—3 mm, okroglasto predeničino zrnje pa meri v premeru 0.34—1.34 mm.

Posameznim posestnikom pa se more prav toplo priporočati drug majhen stroj za preiskavanje glede čistosti, s katerim si lahko za lastno porabo, seveda z večjim trudom, očistijo vse seme, a tudi se lahko pri nakupu prepričajo, jeli kupljeno seme res čisto, v kateri namen naj si omislijo stroj razna kmetijska društva, ki preskrbujejo udom dobro, zanesljiva semena. Stroj stane samo 6 kron in sestoji iz treh sitov. V prvem situ, ktero ima največje luknjice, ostane le zelo debela detelja, kako ptuje primešano debelo zrnje ali kak kamenček; vse drugo pa pade v drugo sito. To ima manjše luknjice zato ostane detelja na situ in samo predeničino in drobno deteljino seme pade v tretje sito. Skozi to pa pride v četrti oddelek le prah in majhno predeničino zrnje. Na ta način se lahko določi, koliko predenice je v 1 kg detelje.

V ta namen vzameš 100 g detelje. V prvem in drugem situ ostane detelja, v tretji in četrti oddelek pa pride predenica. Tu prešteješ predeničina zrnja ter pomnožiš to število z 10, da zveš, koliko zrn pride na 1000 g ozir. 1 kg, ker si vzel pri poskusu samo 100 g, to je desetino kilograma.

Iz navedenih vrstic lahko uvidiš, da imamo že stroje, s katerimi je moč deteljo popolnoma očistiti.

Ker dobiš dobro deteljino seme le prav težko in ga mnogokrat rad preplačaš, zato goljufajo brezvestni ljudje, ki samo po dobičku hrepene, z deteljinim semenom na različne načine. Tako pomešajo našo domačo deteljo z ameriškansko, ki je v naših krajih jako občutljiva za mraz. Ako poseješ tako zmes na njivo, najdeš pozneje gola mesta, seveda, ker je ameri-

kanska detelja pozebla. Nekateri izdelujejo celo iz stekla detelji podobno pobarvano zrnje in slepijo ž njim ljudstvo. Nekteri kupci imajo sicer že predeničino čistilnico, a kaj pomaga to, če so pa tako brezvestni, da gledajo povsod na debel dobiček in prodajajo deteljo v dveh oddelkih, očiščeno prav drago, smeti, predenico in drobno deteljo pa v boljši kup. Kmetovalci, kupujte vsekako rajši dražje, ker slabo seme se hudo maščuje.

Kadar kupujete deteljo, naročite jo od tacega trgovca ali kmetijskega društva, ki vam da povedrilo da je resnično čisto seme. Sploh pa imamo v Avstriji kakih 50 trgovcev, katerih je tudi nekaj v naši deželi, da puste uže pri odjemu 5 kg deteljino seme na svoje stroške pregledati, kar se pa mora že pred kupčijo pogoditi.

Da čistilnice dobro delajo, naj nam kaže sledeče dejstvo: Neko društvo ima trijer za čiščenje detelje. Hoteli so preskusiti, ali se očisti detelja popolnoma.

Vzeli so za poskušnjo en krožnik čiste detelje in en krožnik same predenice. Plevel in detelja sta se zmešala in dejala na čistilnico, ki je popolnoma ločila deteljo od predenice. Za potrditev se je poslal vzorec semena na c. kr. semensko postajo na Dunaj, ki je izdala spričevalo, da je detelja prosta predenice.

Kaj pa storiš, ako se je predenica uže na njivi vgnezdila ter tam začela svoje pogubonosno delo? V tem slučaju skoplješ okoli in okoli jarek, tako daleč, kakor segajo predeničine nitke, dobro je še tudi nekoliko dalje. Prostor preprežen s predanico, potem potreseš z listjem ali pa z rezanico, na ktero si poprej nekoliko petroleja polil, ter vse skupaj zažgeš. Ogenj je in ostane najboljšo sredstvo proti tej kvarljivki. Priporočajo tudi, da mesta, ktera je prepregla predenica, z ječmenovimi plevami

ali s pepelom zusuješ in zadušiš, tudi razne kisline priporočajo; toda težko je najti zdravila, ktero bi se prav povoljno obneslo. Najbolje je še, da se detelja s predenico sežge, kakor smo prej omenili, potem se tla prekopljejo ter se zaseje k domačej detelji turšica ali grahora, pri lucerni pa njeno novo seme.

Dosedaj je bilo treba semena v preiskavo dopošiljati na Dunaj v c. kr. semensko postajo, sedaj pa bode tudi z bodočim letom c. kr. kemična preskuševalna postaja v Ljubljani imela priprave za pregledovanje detelje in plombiranje vreč. Cena bo jako nizka od 1 do 2 kron.

Postave, govoreča o predeničinem pokončavanju, more dobiti še le tedaj svojo veljavo, ko sejejo vsi posestniki ene vasi uže čisto deteljo, bodisi, da si tako naroče ali si jo sami očistijo.

Kogar pa predenica in njene lastnosti bolj zanimajo, ta vzemi v roko Cilenškovo knjigo „Naše škodljive rastline“, ki jo je izdala družba sv. Mohorja. Marsikaj se mu razjasni v tej za kmetijstvo prekoristnej knjigi.

Vinogradništvo in vinarstvo.

Na kaj je treba paziti, predno obrezujemo trsje?

Trtna režnja je menda najpomembnejše opravilo v vinogradu. Če trto slabo obrežemo, ne vničimo lahko samo pridelka prihodnjega leta, marveč pokvarimo tudi lahko trs za vse večne čase. Razumljivo je tedaj, da morajo opravljati to delo le taki možaki, ki poznajo trtne lastnosti.

Dasi se opravlja trtna rez lahko celo zimo, vendar so zanjo nekateri časi boljši, drugi slabši. Ne mislim pa tu na dobro in slabo luno, ki neki vpliva na trtno rez. O njenem vplivu se nisem še pre-

pričal in težko, da bi se že kedo drugi. Ko sem rezal sam trte, nisem pazil nikdar na „opazovalko vseh ljubečih“, a vendar so mi rodile trte prav po moji volji. Na mislih pa mi je jesenski čas, ko je trtno listje odpalo, ki je za režnjo trsja najbolj pripraven in najbolj ugoden. Če obrežemo trto v jeseni, zacelijo se rane do spomladi in ko se trta vzbudi iz zimskega spanja, ni ji treba pretakati svetlih solzá, katere pa mora točiti, kadar režemo trto šele spomladi. Da solzenje trti ne prija, misli si lahko vsakdo, če mu povem, da znaša množina soka včasih tudi 10 in več litrov.

Kakor pa priporočam jesensko režnjo bolj južnim vinorejcem, katerim se ni bati hudih zimskih mrazov, tako svarim pred njo severne trtorejce, ki so vsako zimo v nevarnosti, da jim trte ne pozebejo. V takih krajih mora se z režnjo tako dolgo čakati, da nastopi bolj gorko vreme, kajti izkušnja nas uči, da začne pozebati trta od vrha proti dnu, čim bolj je tedaj vrh oddaljen, tem več zdrave trte ohranimo.

Ko smo določiti za obrezovanje pravi čas in stopimo s škarjami, ki so za obrezovanje najpripravnije orodje, v vinograd, treba nam je v prvi vrsti vedeti, kako stare so trte, ki jih hočemo rezati. Jako nespametno ravnajo naši trtorejci, kateri puščajo trti že prvo leto po cepljenju tudi nad pol metra dolgi napenjalec. Kakor pokvarimo lahko za vedno sicer krepkega otroka, če mu naložimo pretežko breme, tako vničimo lahko že prva leta z neprevidnim obrezovanjem najlepšo mlado trto. Ko smo sadili še domačo trto, bilo je pravilo, da se je trta šele četrto leto popolnoma narezala, a kar je veljalo takrat, velja še v večji meri sedaj, ko se trta s cepljenjem šibi. Priporočam tedaj naj se mlade cepljenke le počasi izpeljujejo.

Razun na starost trsja, paziti je treba nadalje na ujevovo krep-

kost. Čim krepkejša so trte, tem bolj jih lahko narežemo. Dasi nam pravijo mladike same, kako močna je trta, vendar moramo prevdariti tudi sami druge okolnosti, katerih se na trti ne vidi. Če smo n. pr. gnojili trtam pozno v letu ali pa v jeseni, se vpliv gnoja na trti ne pozna še, pač pa se pričakuje prihodnje leto. V takem slučaju trto bolj narežemo.

Ako preti našemu staremu vinogradu trtna uš s svojim pogubonosnim delom, tedaj moramo trtne moči še za časa izkoristiti. Tu nam ne sme biti mnogo za trsje, marveč za obilen pridelek.

V krajih, kjer vzame pogostoma pomladanska slana vinski pridelek, imajo opravično navado, da puščajo daljše napenjalec. V letih, v katerih jih nesreča ne zadene, izkoristiti se hočejo za nesrečna leta namreč z večimi pridelki.

Ko stopi pravi rezač pred trs, ne začne ga kar hitro po starem kopitu klestiti, marveč trs najprej dobro pregleda, ali bi ne bilo na njem kaj, kar bi se dalo z režnjo popraviti.

Posebno če je deblo pokvarjeno, bodisi, da je previsoko, bodisi, da je skrivljeno, skuša ga na ta način popraviti, da nareže zadej rastočo mladiko a nepotrebni del debela odstrani. Nadalje se ozre tudi v bližino, ali ni tam kako prazno mesto, kamor bi se dal morebiti divji ameriški poganek povaliti.

Če je trta že vzgojena in ima že svojo obliko, ne napravlja režnja velikih sitnosti. Pač pa je treba mnogo misliti pri mladem trsju, katerega je treba šele speljati. Saj zahteva skoraj vsaka trtna vrsta drugačno obrezovanje! Za ta posel je treba najbolj izurjenih rezačev, ki trto že po lesu poznajo in tudi vedo kaka oblika ji najbolj ugaja.

A. Št.

Sadjarstvo.

Gnojenje sadnih vrtov (oz. drevesnatih travnikov).

Ker se bližamo dobi, ko imamo pospravivši božji blagoslov iz polja pod domačo streho nekoliko več časa, zato podajam kot sadjar iz skušnje v pričujočem članku nekoliko dobrohotnih nasvetov svojim stanovskim tovarišem, kako zboljšavati nasajene travnike s sadnim drevjem, oz. domače vrtove.

O dosti manj važnem gnojenju sadnega drevja z umetnimi gnojili drugi pot kaj, za danes naj spregovorim o najumnejši, pa vendar najnaravnejši in najpriprosteji gnojilvi z naravnim gnojem: gnojnico, stranišnim gnojem in domačim pepelom; to vam je zmes, ki dela v resnici čudeže v vrtnih in drugih rastlinskih nasadih; ima namreč v sebi vse za rastlinsko hranitev potrebne in sicer neobhodno potrebne snovi: vodo, dušik, fosforno kislino, kalij in apno, ki na eni strani pospešuje drevesno rast, na drugi strani pa tako rekoč odpira materne prsi zemeljske grude sesajočim rastlinskim koreninam.

Tudi gnojnica sama je vže odlično drevesno in travniško gnojilo, ako pridenemo oz. potresemo vrhu nje v mesecih decembru, prosincu in svečanu še lesnega pepela (ako v zalogi, tudi lesnih saj).

To jako priprosto in silno ceno — vsaj na deželi kurimo večinoma z lesom — gnojenje z lesnim pepelom je skrajno dobro delujoče sestavljeno apneno-kalijevo-fosforno-kislo gnojenje.

Tovariš moj in kmetovalec, zbiraj vsako kapljico toli dragocene gnojnice in človeške tekočine in nikari ne pusti, da bi se ti tekoči cekini raztekali v cestni jarek ali na cesto.

Gnojnična jama je poljedeljev hranilček ali šparovček! En sam človek izloči vsaki dan z vodo $2\frac{1}{2}$ grama fosforne kisline in

3 grame kalija poleg dragocenih dušikovih spojini in sicer nad 12 gramov dušika.

Za izvažanje gnojnice rabim ca 3—400 l velik sod, ki je preje držal petrolej in mu je bilo treba samo zvečati odprtine za nalivanje gnojnice zgoraj in okroglo luknjo na mestu pipe za pritrjanje železnega, gnojničnega razdelilnika, ki škropi gnojnico na širino 3—4 metrov enakomerno.

Gnojiti je po odpadu listja vinotoka, listopada ali še bolje, tudi sušca do velikega travna z gnojnico in sicer tako, da se povsodi škropi travnati svet enkratno, okoliš drevesa pa, do katerega se razprostirajo drevesne veje, se škropi še enkrat tako močno z gnojničnim razdelnikom. Najlepše se izpelje to gorenje gnojenje z gnojnico ob kakem deževju ali neposredno po njem; to gnojenje koristi ob enem drevju in travni ruševini, ako smo napeljali dovolj gnojnice. To gnojenje z gnojnico se z velikim pridom ponavlja po prvi košnji.

Ta priprosti način gnojenja, je ob enem tako po ceni in nam prihrani mnogo časa kaže, izredno ugodne učinke, o čemur se more vsakdo prepričati iz prakse, kdor le more jasno gledati in opazovati.

Petnajst- in dvajsetletne angl. zlate zimske parmene, kakor tudi petdesetletne mošanekarje, ki so preje dajali le še lešnikom podobni sad, sem videl, kako so se vsled tega priprostega gnojenja popravili in rodili zepet normalno debele, krasne sadove. Da je bila pri tem tudi travna rast mnogo bujnejša, menda ni treba posebej omenjati. Nek znanec je pridelal pred par leti od vsakega svojih 45 letnih zimskih mošanekarjev, ki so dobivali vedno le gnojnico in hlevski gnoj v gnojilo, poprečno po 8 metr. stotov popolnoma razvitih jabolk. Da bi pač to tako priročno, priprosto in rodovitno gnojenje posebno na deželi vže en-

krat po vrednosti cenili in vsako leto redno dva- do trikrat izvažali gnojnico!

Navadno je o gospodarstvu goveja in prašičja gnojnica pomešana še s človeško vodo, ki ima, kakor znano, mnogo več fosforne kisline v sebi nego živalska.

Tako postane navadna gnojnica, rekel bi podvojena gnojnica mnogo večje gnojilne vrednosti.

(Dalje prih.)

Pismo prijatelju.

Dragi moj A . . !

Veš, da je bila letos splošno kaj brihtna sadna letina pri nas, posebno češpljevo drevje je imelo kar preveč nositi, da se je res človeku smehljalo v prsni košari (tako Ti z novodobnim pesniškim vzletom naznačujem bivališče nositelja vseh blagih čutov); toda, predragi, veš tudi, kako je človeka jezilo malo pred sv. Mihelom dejstvo, da smo morali puščati ta krasni sad tujim prekupcem po ceni od K 1—1.40 za mernik. In kakošen mernik! prekupec bi si bil iz ene kronice najraje napravil Eifelnov stolp iz samih češpelj.

Toda čemu ponavljati Ti le predobro znano. Raje kaj družega!

Glej, jaz hodim po svetu in vidim ljudi, vem dobro, kako se po svetu godi.

Pri nas v T. na Moravskem (kjer bivam sedaj), kakor sploh po celi Moravi so ljudje bolj pametni. Mesto vreči celo češpljevo sadno letino za par niklastih dvajsetek proč, si napravijo jeseni za celo leto slastne sladke začimbe za v potice, štruklje, knedeljne, tudi krofi se ne sramujejo te omake (zolzen) iz češpelj.

Ker vem, kako te zanima vsaka črtica narodne ekonomike (gospodarstva), zato mi gotovo dovoliš, da ti na kratko opišem, kako se napravlja ta tako imenovan češki „Povidel“:

Na jedno posodo kuhanega povidla (vzemimo, Ti ga hočeš napraviti en škafo s 60 l vsebine) se

vzame tri take posode (3 škafe à 60 l = 180 l) svežega sadja, popolnoma zrelih, sladkih češpelj; odstrani, ozir. iztrebi skrbno vsako češpljevo koščico; ako bi to zanemaril, utegnila bi kaka zao-stala koščica pri vednem mešanju za časa kuhanja predrgniti kotlu dno in vsa nada bi šla po — ognji. Pa če se to ne zgodi, se koščica kaj rada prime stene, se zasmodi in vse blago je z neprijetnim duhom pokaženo. Ko si iztrebil pečke, kuhaj sveže sadje brez vsake primesi vode ali kaj družega najpreje pol ure; in sicer če imaš tako veliko posodo, ki drži 3 take, kakršno misliš napraviti povidla, kuhaj v tej naenkrat, ali pa v dotični manjši 3 krat zaporedoma po pol ure; sedaj se prične pravo kuhanje:

Vzemimo skrbno osnažen kotel (najbolje bakren, če ne, je dober tudi železen) in ga napolni s skozi pol ure kuhanimi češpljami, pri tem neprenehoma mešaj z dolgo leseno žlico, skrbno pazeč na dno, da se ga ne primejo in se ne zasmode; kakor hitro se vsebina kotla manjša, dodevaj češpelj, ki si jih vže preje pol ure kuhal (pol ure se morajo kuhati za to, da je vse blago enakomerneje in ne pride med vže na pol kuhano popolnoma sveže vmes); vsa kuha trpi samo kakih 24 ur, — to je približno toliko, kolikor časa mine od današnjega solčnega vzhoda do juternjega, — spati pri temu ni treba, saj pa tudi ne moreš, ker ne bodeš pri tem samotaril, kakor pri vas na Kranjskem (kadar manete) pride skupaj pisana družba, ki malo dela, malo pa veseljači, tako je tu pri nas, kadar delamo povidel.

Dekliči zapojo:

Nestajte mladenci pod okničky
Prijďte radj do světnice!
Jest-li vas boleji nožičky
Sednite na lavice. —

To je: Ne stojte fantiči pod okenci,
Pridite raji v sobico
Ako vas bolijo bedrei,
Vsedite se na klopico.

Fantini si tega ne dajo dvakrat reči ter urno pridejo v vas,

zdaj pa se poje in pleše da prej mine čas. Ko mežnar jutru odzvoni, petelini odpojo, kaže gosto stanje kuhanja, da je naprava povidla za letos pri kraju. Vsa masa se zlije v snažen (najbolje nov) lesen škaf, ki ravno toliko drži in ko se shladi, se dene čez lesen pokrov, da miši in druga golazen ne more zraven, zraku pa ne smemo zabraniti pristopa. Hrani se póvidel na zračnem prostoru, najbolje na zračnem podstrešji, nikakor pa ne v kleti ali zaduhlem hramu, kjer bi se ga čez zimo lotevala plesenj. Dobro hranjen póvidel trpi 3—5 let; na vrhu se naredi koža, ki se s časom tako strdi, da je treba póvidel z nožem proč rezati za vsakdanjo porabo. Sladkorja ni treba pridevati nič, vsaj med kuho ne; pač pa v boljših hišah neposrednje pred uporabo pridenejo póvidlu sladkornega prahu, cimeta in drobno zrezljane citronine (limonine) lupine, kar da omaki še posebno žlahten okus.

Da je raba póvidla mnogoterna si lahko misliš; kolikrat bi lahko zlasti menj premožnemu ljudstvu, ki doma pridela precej češpelj, nadomestoval póvidel nakup dragih grozdink (rozin, cibeb), meda, orehov itd. zlasti o božiču in veliki noči. Kako lahko bi se ta roba tudi dobro prodala, zlasti v velika mesta n. pr. Dunaj, Gradec, tudi Ljubljana bi se ga ne branila, spoznavši njegove vrline.

Posebno pa bi Tebi, dragi prijatelj, svetoval, (ki imaš takole po strani tudi besedo pri vašem konsumnem društvu) delaj na to, da si napravite prihodnjo jesen par sto kil póvidla, ki ga boste prodajali po lastni ceni jako nizko (res poskus bi stal nekaj goldinarjev) in tako vpeljali pri ljudstvu zdravo in ceno domačo slaščico, deloma pa mu pokazali, kako se češplje dade dražje vnovčiti, nego vreči pod noge na pol zastonj prekupcu, ki ve, kje ima iskati nezavednega ljudstva.

Z gorko željo, da ostaneš še zanaprej dejanjski prijatelj ljudstva in moj

sem vevdno Tvoj

Tiževškdo.

Gozdarstvo.

Kje kaže in kje je nujno potrebno varovati gozd?

Kadar se govori dandanes o „gozdovih“ naših manjših kmetovalcev, se mi zdi, kakor bi čul o zorni mladosti.

„Enkrat je bil mogočen kralj — — —.“

Danes v mnogih in mnogih naših krajih kmetje vže skoro več ne vedo, kaj je to: gozd, in kjer neko stvar še zmerjajo za gozd, to ni več gozd, ampak večinoma so le gaji in hoste, pa tudi te zginjajo bolj in bolj, ker mej širnim ljudstvom vlada mnenje, da vžitek iz takega „gozda“ ne nese niti za davek, ki ga je treba plačati od njega.

No, jaz sam bi skoro temu pritrnil, če tudi ne popolnoma.

Zakaj ne popolnoma?

Le pomislimo: Pride suša, žito zaostane in če tudi da morda peščice zrnja, ne da nam dosti slame; iz tega nastane pomanjkanje krme in stelje.

V kako mnogih ozirih nam kaže svoje dobre, če tudi morda prezirani gaj!

Daje nam klest (veje z mladikami, ki se tu in tam klestijo za pozimsko krmo, zlasti koze rade obirajo klest) katero živina jako rada žre, tudi posušeno in v najslabšem slučaju nam more tudi to malo listja služiti kot dobrodošli nastilj.

Pridre pa ravno nasprotno od suše — naliv. V tem slučaju brani gaj, ki stoji ob strani, in to je skoro redoma, da ne more naliv odnašati s hudourniki dobre prsti proč.

Po zimi je takovi gaj pribežališče divjadi, po letu pticam, tem

najboljšim prijateljicam kmetovalca. Razven tega so taki gaji posredovalci, da se ravnotežje zračnih snovij, to je kisika in dušika ne pretrga. Drevesa vsprejemajo ogljikovo kislino, in to v svojem zelenem listju pod solnčnim vplivom cepijo in porabivši ogljik za ustroj svojega telesa izdihavajo kisik, ki je za življenje vsakega bitja, za gorenje, za gnjilobo in kipenje nezogibno potreben.

Seveda, ako kmetovalec pusti ped zemlje za gozd, bi moral tudi skrbeti, da bi bil tam v resnici gozd.

Kolikokrat se pritožujemo, da nas Bog kaznuje s sušo, točo, viharji itd. — Ne Bog nas kaznuje, ampak naša lastna nevednost!

Ako vem, da moram, ako imam dušo, skrbeti za nraavnost in spolnjevati zapovedi Božje, zakaj ne bi, ako imam tudi telo, spolnoval tudi prirodne zakone?

In ta naravna postava, ki bi jo vsak naš kmetovalec moral znati, se glasi: Pogozdeni prostori morajo biti k skupnem obsegu posameznih pokrajin v gotovem razmerji, da se obdrži ravnotežje med gorkoto in mrazom, med sušo in mokroto itd. nerazrušeno.

Ako dalje vemo, da so gozdovi zibelka vreleev, moramo zlasti tam, kjer smo odkazani na spodnjo vodo ali studenčico, varovati gozd po vsaki ceni. Zato bi se tudi ne imelo vse odpalo listje in zlasti mah iz gozda izgrabivati, da se more v njem deževna voda zadržavati in polagoma skozi zemljo curijajoč zalagati studence. Kjer je kmetovalec odkazan na studenčino, pa neče varovati gozda, si mora za časa pomanjkanja pomagati s kakoršno si bodi vodo in odtod tako pogoste bolezní živine, kakor vrančni prisad i. dr.

Kjer je kraj odprt vetrovom, je ravno tako potrebno varovati gozd, kakor tudi tam, kjer se goji sadno drevje: ne le da s tem preskrbimo za pribežališče ptičjemu rodu, brez katerega bi bilo vse

naše sadjarstvo iluzorično (prazno, gola nemožnost), ampak posebno še vsled tega, ker so gozdovi močna ograja proti ostremu pišu, ki cvetje ali nedozorelo sadje trga z drevja in tako uničuje sadje. Kjer ni gozdov, ki bi s svojo toplino uglajali hlad spomladanskih nočij, tam je pozebljenje cvetja vsled nočnih mrazov na dnevnem redu.

Pogibelj naših gozdov vidim v njih razdelitvi, ki se je zgodila z namenom prostega dobavanja nastilja iz lastnih parcel, končava pa z brezmejnimi izsekavanjem drevja, ne toliko v sramoto nerazsodnega posameznika, ampak v škodo vseh prebivalcev pokrajine.

Mlekarstvo in sirarstvo.

Najnovejše skušnje v mlekarški stroki.

(Nadaljevanje.)

Kar se tiče raznih načinov izkoriščevanja, pridejo posebej v poštev:

1. prodaja mleka v neposredno povžitje,
2. izdelovanje presnega masla,
3. izdelovanje sira ali putra in sira skupaj.

Če tudi ne moremo smatrati sedaj navadnih tržnih cen za sveže mleko Bog zna kako visokim, vendar je izkoriščanje mleka na 1. način še najdobričkonosnejše, ne samo vsled velike priprostosti ravnjanja in radi urnega denarnega preobrata, ampak tudi zavoljo visokosti vnovčenja, ki se pri tem doseže ali more doseči.

Eno sredstvo imamo, kojega uporaba se zlasti tam priporoča, kjer se mleko v svežem stanju prodaja in kojega se zamore brez posebnega truda in troškov poslužiti sleherni, da zvikša vrednost mleka, namreč ohlajenje mleka in sicer kolikor moč naglo po mlečvi. Večina v mleku se nahajajočih bakterij, pred vsemi one,

ki provzročajo spremenitev mlečnega sladkorja v mlečno kislino, torej kisanje mleka, se razvija v pozora vrednem obsegu še le pri temperaturah, ki leže nad 15° C. Ako se torej ohladi mleko pod to toplinsko mejo (15° C), potem se ali sploh ne tvori mlečna kislina ali pa v tako malenkostnem obsegu, da se mleko bistveno ohrani v onem stanju, v katerem je zapustilo kravje vime. Ta vpliv nizke temperature je tudi vzrok, zakaj mnoge mlekarne, in to po vsej pravici, zahtevajo, da prineseno mleko ne sme prestopati, zlasti ne v toplejšem letnem času neke določene temperature, ker si hočejo s to zahtevo dati zagotovilo in jamstvo, da se še niso izvršile v mleku spremembe, ki bi potlačile vrednost ne le dotičnega mleka, ampak tudi produktov (masla, sira) iz njega narejenih.

Uporaba mleka je tudi, ki utegne postaviti prodajo mleka na popolnoma nove noge.

(Dalje prih.)

Splošno.

Mleko kot ljudska pijača.

V 2. št. „Kmetijskega časopisa za Gorenjo Avstrijo“ čitamo pod gorenjim noslovom zanimiv članek, ki ga podajamo našim čitateljem vže zato, ker nam podaja dober svet, kako na hvalevreden način izkoristiti sladko posneto mleko, ki pride iz posnemalnika.

Članek slove:

Po pravici si prizadevajo na vseh straneh mleko bolje izkoristiti in dohodke od njega povečati, in da je to po iznajdbi posnemalnega stroja mogoče, o tem pač ni kdo ne dvomi.

Še ugodneje razmere za mlekarstvo bi nastopile, ako bi se mleko kot hranilo primerno čislalo in vsled tega uživalo v večji meri.

Posebno bi vpeljavo mleka kot pijača v narodno gospodarskem oziru morali pozdravljati z največjo radostjo in zlasti za delavske

sloje si ni lahko misliti dragocenejše in redilnejše pijače, kot je n. pr. sveže, ohlajeno posneto mleko. Tudi otrokom bi se smelo dajati mleko kolikor mogoče dolgo, ker je to najnaravnejše sredstvo zoper žejo. Naša sreča, da so tudi zdravniki začeli delovati v tem smislu in večina njih obsoja po pravici kajenje in uživanje alkoholnatih pijač kot važen sovzrok vedno bolj šireče se nervoznosti našega časa in dunajski vseučiliški profesor Nothnagel imenuje take pijače naravnost strup za otroke pod štirinajstim letom.

Ugovor, da je pijača v prvi vrsti poklicana utolažiti žejo, ne glad in da v ta namen ni pripravna vsaka pijača, lahko zavrtnemo zglestavajoč se nad Švedijo, kjer pri nobenem obedu ne pogrešaš mleka.

Po zgledu Švedske ravna tudi največja tovarna mlekarkega orodja, delniška družba „Alfa Separator“ na Dunaju, ki oddaja svojim delavcem posneto mleko zastonj, iz hvalevrednega namena, vpeljati posneto mleko kot splošno pijačo in pri tem doseza tudi najboljši vspeh.

Ako pomislimo, da se posneto mleko ne more prodati niti po 2—3 kr. liter, je s tem pač dovolj dokazano, kako malo spozna svet vrednost mleka, v resnici ne najdeš toliko lahko prebavnih redilnih snovij za tako nizko ceno v nobeni drugi hrani.

In da to ni za delavca nobena zguba, ako dobi želodec poleg dobre pijače še lepo svoto redilnih snovij, kdo bi pač v tem dvomil, vsaj se v Nemcih od raznih strani povdarja vrednost piva, kot „tekočega kruha“. Kako brezumno je to, izprevidi vsak, ako pomisli, da ima en liter piva kot hrana le neznatno trohico večjo vrednost nego pol 2krajcerske žemlje. Ako pa mleko primerjamo s pivom, ima mleko šest do osemkrat večjo vrednost.

Ako hočemo vpeljati mleko splošno kot ljudsko pijačo, moramo seveda raznim starim napravam

dati z odločno besedo slovo, ter si prizadevati, da z največjo snago, s precejalnimi pripravami i. t. d. znatno zvikšamo mlečno trpežnostjo in slednjič skrbimo za to, da bo mleko, kakor na Švedskem n. pr. tudi povsodi in lahko dobiti.“

„Alfa-Sporočila“ temu še predstavijo:

Zlasti priporočamo onim mlekarnam, ki ležijo v bližini tovaren, da poskusijo, posneto mleko kot pijačo vpeljati med delavske slojeve. Da to laglje dosežejo, bi bilo jako umestno dati delavcem mleko za poskušnjo zastonj. Seveda bi morala pa tudi mlekarna skrbeti, da bi odjemalci dobivali mleko vedno v svežem, zdravem, če le moč pasterizovanem in dobro ohlajenem stanju.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 80: I. B. k. Br. g. G. Ali bi kazalo na našej zemlji, od koje Vam pošiljamo poskušnjo, apniti?

Odgovor 80: Vaša zemlja je zelo revna na apnencu, radi tega bo kazalo na umeten način prst na tej snovi obogatiti. Posebno važno je apno za lucerno, domačo deteljo, fižol, grahoro, tudi pospeši rast zelja in pese. Kako je treba apno kot gnojilo rabiti, dobite v zadnji številki našega lista.

Vprašanje 81: I. U. Š. v K. Imam veliko starih senožetij, ki so vsako leto polne lošca, da še vse njive s tem plevelom pokončam, in so tako pičle v košnji kljub gnojitvi, da se še košnja ne izplača. Kakšno je tisto oralo kakor sem že slišal o njem, da je nalašč prirejeno za preroditev starih senožetij v njive in potem v travnike in kolika je cena?

Odgovor 81: Ako lega in razmerje pripušta, da niso senožeti prestrme ali premočvirne, jih je najboljšje preorati. V ta namen imamo oralo, ktero stane 73 K. Drevo lahko vleče par živinčet brez vsake težave, kjer se sicer mora pri oranji senožetij z navadnim oralom že par močnih konj zelo napanjati. Zemlja se samo odkruši za eno ped, da se korenine podrežejo. Stare senožeti je vedno bolje preorati in na novo zasejati, kot si pa velike troške za umetno gnojilo in posevanje

trav delati, kajti pridelki so obilnejši in troški nižji, ako se na novo preorje in zaseje.

Vprašanje 82: F. E. pri Sv. K. pri K. Dol. Nameravam posebno fino šunko, klobase in salo pridelati. Ktera krmila so najbolj priporočljiva in kako se ima postopati?

Odgovor 82: Mladi prašiči so najboljši za šunko in klobase, ker je njih meso še mehko, stari pa najboljši za salo. Najfineje meso in salo se pridelata, ako se poklada prašičem zadnji čas, predno se zakoljejo, ječmen ali oves, in sicer razdrobljen, ako je bila žival že od mladega vajena na mehko hrano, drugače lahko tudi cel, ako so živalska prebavila uže utrjena za trdo zrnje. Turšica povzroča pacato meso in salo, še bolj pa lanene preše, radi tega naj se zadnji čas pred klanjem te krmilji raji nadomestite z ovsom ali ječmenom.

Vprašanje 83: I. B. sirar v Št. J. Štaj. Ali moremo samo z Gerberjevim preiskovalnim strojem in radi nizke specivične teže mleko kot vodeno spoznati?

Odgovor 83: Sama preiskava v mlekarni ne zadostuje, da bi se mogla sodba izreči, ali se je prilila mleku voda ali ne. Sicer je mleko uže sumljivo, ako ima manj tolsče kot 35 odstotkov in specivično težo pod 28 stopinj. Da zamorete z dokazom izreči, da je mleko resnično popačeno, imate še hlevsko preiskavo narediti. Krave v dotičnem hlevu morate sami pomolzti in potem še to mleko pregledati. Ako preiskava pokaže druge številke, posebno višjo sp. težo, potem se sme z gotovostjo sklepati, da se je preje voda prilivala. Slabo mleko prihaja tudi od slabega krmljenja, posebno je sedaj isti čas, ko se poklada pravam repa.

Vprašanje 84: F. M., R. T. Pr. Pri nas pridelujemo dosti vina od Izahele, to vino je slabše od belega, ima manj sladkorja in tudi manj alkohola. Boljšega prodamo, tistega ktero čisto na zadnje teče, pa pustimo za domačo rabo, to ima dostikrat obilo kisline v sebi, tedaj prosim, kako naj se kislina zmanjša, da se bo rabilo za pijačo.

Odgovor 84: Za zmanjšanje kisline v vinu, se lahko poslužujete marmornega prahu, ki pa mora biti prav fin ter popolnoma čist. Pred rabljenjem, se mora seveda v tekočini določiti množina kisline, kakor tudi za koliko ‰ se hoče zmanjšati ta kislina. Za

vsak ‰ se vzame 66¹/₂ g marmornega prahu na hl; na dva hl 133 g itd. Tega se najpopred dobro zmeša z dotičnim vinom, ter potem vlije v sod in vso tekočino v sodu s primerno palico pomeša. Prah se spoji s kislino, ter pade potem na dno.

Tko želi, da svojo obitelj oskrbi pravim i naravskim dalmatinskim vinom, neka se obrati na podpisanog Juraj Gamulin, Jelsa — otok Hvar, Dalmacija.

900 lepih hrastov ima na prodaj Janez Perko na Kurinju p. Zagradec — Fužine. Vozilo bi se na postajo Dobropolje ali Zatičina. Pošteni kupci se vabijo.

Priporoča se: Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbi zvonov. Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

Kmetijsko društvo v Vipavi ima na ameriksanski podlagi R. Portalis požahntnjene domače trte na prodaj.

Pozor gg. gostilničarji in zasebniki! V vasi Kaščerga, pošta Trviž pri Pazinu, je mnogo zdravega vina, cena od 16 do 20 kr. liter. — Josip Goljan, župnik.

Kmetijsko društvo v Vipavi oskrbuje svojim članom:
1.) Vse potrebščine za vinogradništvo: žveplo, galico, gumico, škropilnice, cepilno orodje, orodje in stroje za kmetijstvo, dalje vsakovrstna semena in umetna gnojila.
2.) Pridelke t. j. vino kolikor možno razprodaja ter vabi p. n. kupce v nakup vina, ter opozarja na izpremenjeni razglas med inserati.

Lepega bika, 3 leta in 9 mesecev starega, cikastega ima na prodaj Miha Leben v Štrohinju pri Kranju.

Hranilnica in posojilnica v Marezigah pri Kopru ima mnogo pristnega črnega vina liter od 18 do 24 kr. in Refoška liter od 25 do 35 kr., prosto postaja Trst ter vabi konsumente za nakup.

Kmetijsko društvo v Gorjah pri Bledu na Gorenjskem ima na prodaj železne izdelke kakor: sekire, krampe, capine, lopate, živinske zvonce prav lične in dr.

9 prascev po 8 tednov starih, jorkširske pasme ima na prodaj Franc Zupan iz Naklega. Več se poizve glede cene pri Mihi Poličarju iz Naklega.

Trgovina in obrt.

Trgovina.

Važna preuredba na železnicah.

Pri naših železnicah nahaja se naredba, da zamore odpošiljatelj blaga edino le potom posredovanja postaje, koder je bilo blago oddano, pozneje odrediti, da se isto nazaj ali dalje pošlje ali pa, da se isto izroči kakem drugem prejemniku na prvotno določenem kraju.

Ta naredba je strankam v obče neugodna, sosebno neprilichna je pa trgovcem z žitom, kateri žito v daljnih krajih kupujejo in iz kupčijskih ozirov isto navadno oddajajo na svoj naslov. Nemogoče ali vsaj težavno je bilo do sedaj kupcu, da bi o lastnem blagu kaj družega odredil brez posredovanja oddaljene postaje, koder je bilo blago oddano.

Dolgotrajnemu zahtevanju trgovinskih krogov odzvala se je vendar železniška uprava, da dopusti vsakojo preuredbo prvotnega naslova od strani odpošiljatelja potom postaje, kamor je bilo blago oddano; to pa velja samo za take pošiljatve, kojih oddana množica obsega cel vagon.

Avstrijske in ogrske železnice določile so sledečo preuredbo začetkom navedene naredbe:

Pri pošiljatvah, kojih oddana množica obsega cel vagon in katere so naslovljene na naslov odpošiljatelja, dopuščene so preuredbe naslova oziroma prejemne postaje tudi potom prvotno določene prejemne postaje in sicer le

takrat, ako blago ni bilo oddano proti povzetju po prejemu in ako se proti vročbi duplikata izkaže identiteta odpošiljatelja in prejemnika.

Navedena trgovskim krogom dobro došla preuredba uvedla se je s 1 t. m. —

Razno.

(Umetno svilo) izdelujejo sedaj že v treh tovarnah in sicer v Wolston-u, kjer jo izdelajo na teden 3000 kg, v Bezancon-u, na dan 900 kg in v Spreitenbach-u z dnevno produkcijo 275 kg. V Belgiji in na Nemškem postavijo v kratkem nove enake tovarne.

(Bombaž) [pavolo] so v nemškem delu Afrike pričeli saditi v veliki meri. S tem bode nastala ameriškemu bombažu, ki je do sedaj gospodoval na svetovnem trgu, resna konkurenca. Nemška vlada podpira to podjetje in bode pokrila prve troške.

Obrt.

Organizacija obrtnega kredita na Nemškem.

Od dne 8. do 12. oktobra letos vršil se je v Koloniji ob Renu praktičen socijalen tečaj ljudskega društva za katoliško nembijo. Iz zanimivih poročil, ki so jih zbrovalcem podajali razni strokovnjaki o organizaciji obrtnega kredita na Nemškem, priobčiti hočemo v sledečem najvažnejše.

Leta 1896. začele so postajati kreditne razmere za obrtnike

neznosne. Razne obrtne banke bile so veliki zavodi, ki se niso ozirali in tudi niso mogli ozirati na male kreditne potrebe obrtnikov, kateri zaradi tega naravno niso bili v stanu oddati menic, ki so jih dobivali v pokritje svojih terjatev proti odjemnikom. Organizovale so se torej kreditne zadruge bodisi za posamezne okraje, bodisi za posamezne cehe. Denar za te zadruge dobil se je tako, da so se združevale v centralne banke, katere so dobivale kredit pri pruski osrednji združni blagajni in sicer prvotno v znesku 18.000 mark. Nadalje so centralne obrtne banke tudi sprejemati začele hranilne vloge, katere so za $1\frac{1}{2}\%$ višje obrestovale, kot drugi denarni zavodi, tudi so vpeljale kontokorentni promet, tako da so obrtniki, kakor n. pr. peki, mesarji, stavbeniki itd., kateri imajo čestokrat večje svote, toda le za kratko dobo na razpolago za zmerne obresti, ki so se računale od dne do dne, lahko te svote nalagali obrestinosno pri obrtni banki in vendar lahko vsak hip razpolagali z njimi. Razun tega mora plačati vsak združnik opravični delež. Te banke so tako hitro napredovale, da je v kratkem povišala osrednja združna blagajna kredit na 57.000 mark. S pomočjo obrtnih centralnih bank začeli so potem ustanavljati surovinske zadruge, najprve za črevljarje in krojače.

Razvidno je iz tega kratkega poročila, kako veselo se razvijajo kreditne razmere za obrtnike na Nemškem, posnemanja vreden izgled za nas. — F. —

ZADRUGA

Posnemanja vreden izgled:
Doslej so imeli dobiček od naših sadnih vrtov le sadni barantači, ne pa sadjerejci. Sadjar je

vzel komaj desetinko prave vrednosti sadnega pridelka; zato ni čudno, da se je za ta tako imenitni oddelek kmetijstva tako malo bri-

gal, da so celo (in se žalibog še mnogokje godi!) iz mladih obcestah zasajenih drevesc delali in rezali držala za biče (bičevnike).

Temu žalostnemu stanju zamore odpomoči edino le združitev sadjarjev v svrhu skupnega izkoriščanja sadja. Ko se enkrat ljudstvo uveri da se dado iz sadjereje kovati lepi denarci ter da imamo v zasaditvi vseh do sedaj praznih ploskev, poljskih potov in griv s sadnim drevjem sredstvo, da se lahko tudi pri malem posestvu preskrbi več otrok, potem bo tudi sadno drevje visoko cenilo in se ne bo strašilo nobenega truda in troškov zadevajočih oskrbovanje in gojitev njegovo.

S temi besedami, ki so brez dvojbe popolnoma opravičene, se obrača pred kratkim ustanovljeno sadjarsko društvo v Nadvorni v Galiciji na kmetovalce celega okraja, ki se pečajo s sadjarstvom, s pozivom, da pristopijo v svojih lastnih zajmovih (interesu) k temu prekoristnemu društvu.

Sadjarsko društvo v Nadvorni, (mestece to leži na krajinsko kaj zanimivi progi Stanislav-Woroni-enka), je vpisana zadruga z omejenim poroštvom. Pristopnina znaša 4 K, in en delež stane 20 K, ta znesek se pa lahko vplačuje tudi v mesečnih obrokih po 2 K. Iz tega je vže razvidno, da hoče zadruga vse sadjarje svoje okolice združiti, tudi gospodarski najšibkejše. Kot prvotni zadržni okoliš je veljal s prva Nadvornski sodni okraj, pravila pa dovoljujejo tudi vsprejem udov, ki stanujejo izven tega okoliša in kakor vsa znamenja kažejo, se utegne delavnost te zadruga razširiti na ves južnovzhodni del Galicije. Korenine te zadruga nam je iskati v zgledu c. kr. avstrijskega pomološkega društva v Gradcu. Je pa to tudi edino pravi pot, ako hočemo povzdigniti sadjarstvo in zlasti v Galiciji se gre zato, da se ljudstvu dokaže, da se tudi iz sadja, ki ga imajo sedaj, lahko dosežejo lepi dohodki. Mlada zadruga deluje tudi s polnim parom navdušene mlade moči v dosego tega namena.

Nakupila je vže najvažnejše stroje in priprave za podelovanje sadja, in vsako nedeljo predava strokovnjak v jako poljudnem govoru o važnosti sadjereje; posreduje dalje nakup dobrih mladih drevesc in vže namerava tudi napraviti lastno drevesno šolo (vrt za vzgajanje mladega drevja). Za vstanovitev te zadruga ima največ zaslug c. kr. avstrijsko pomološko društvo v Gradcu, čegar vzgledna pravila so služila tu za vzor, kakor tudi državni poslanec kanonik Kornelij Mandičevski, ki je to gibanje v prvem njegovem začetku z veliko blagohotnostjo krepko podpiral.

Oj, ko bi hoteli pri nas, kjer se pridela toliko in toliko sadja vsako leto posnemati ljudje poljskega po židu skoro popolnoma osiromačenega kmeta!

Umolknil bi potem pritožbe, da sadje nima nobene cene in ljudje bi se za drevje bolj brigali nego sedaj.

O refakciji pri otrobih.

Železnice dopuščajo za 15 % znižan tarif pri prevozu otrobov pod naslednjimi pogoji:

1. Otrobi uporabiti se imajo od kmetovalcev za krmo v lastnem gospodarstvu; priložiti je voznemu listu poseben naročilen list, kojega mora potrditi „Gospodarska zveza“.

V naročilnem listu zavezati mora se dotičen kmetovalec, da otrobov drugemu, koji ni poljedelec, ne proda in tudi brezplačno ne odda.

„Gospodarska zveza“ potrdi v naročilnem listu, da je naročena množica otrobov primerna dejanski potrebi glede na število živine, koju ima dotični poljedelec v svoji lasti.

4. Kmetijska in gospodarska društva napravijo lahko za svoje člane kmetovalce skupni naročilni list, kojega mora „Gospodarska Zveza“ tudi potrditi.

Dotično društvo jamči za to, da se po prejemu otrobi razdele med kmetovalce, kakor je bilo navedeno v naročilnem listu.

Naročba oziroma pošiljatev glasiti mora se na cel vagon otrobov.

Refakcijo poplača železnica še le po prejemu blaga in sicer proti vlogi voznega lista v originalu.

Opozarjamo vsa kmetijska in gospodarska društva, kakor člane kmetovalce na to bonifikacijo od strani železnic. Glede naročilnih listov in glede dotične vloge v povrnitev refakcije, obrniti se je na „Gospodarsko Zvezo“, koja sploh na vsa vprašanja takoj odgovarja.

Znižan tarif za semena.

Tudi za seme vsakoje vrste privolila je državna železnica poljedelcem 50 % znižano voznino, ako se isto uporabi v lastnem gospodarstvu in naročilen list potrdi „Gospodarska Zveza“, kakor pri pošiljatih otrobov. Določeno pa je, da posamezen kmetovalec na leto po znižanem tarifu ne dobiva več nego 500 kg semena vsakoje vrste.

Na zadevna vprašanja radovoljno odgovarja „Gospodarska zveza“.

Denarni promet hranilnic in posojilnic.

Hranilnica in posojilnica v Št. Petru na Krasu za mesec januar:

Prejemki 4134 K 60 h, izdatki 3667 K 04 h, denarni promet 7801 K 64 h, prejete hranilne vloge 1474 K, izplačane hranilne vloge 971 K, dana posojila 1112 K 36 h, vrnena posojila 563 K.

Za mesec februar 1900:

Prejemki 7740 K 96 h, izdatki 2426 K 16 h, denarni promet 10167 K 12 h, prejete hranilne vloge 5171 K 20 h, izplačane hranilne vloge 1222 K 22 h, dana posojila 1120 X vrnena posojila 1654 K.

Za mesec marc 1900:

Prejemki 11323 K 49 h, izdatki 6376 K 76 h, denarni promet 17700 K 25 h, prejete hranilne vloge 4067 K 40 h, izplačane hranilne vloge 868 K 38 h, dana posojila 2500 K, vrnena posojila 1512 K.

Za mesec april 1900:

Prejemki 14878 K 33 h, izdatki 10935 K 74 h, denarni promet 25814 K 07 h, prejete hranilne vloge 7955 K, izplačane hranilne vloge 1469 K 24 h, dana posojila 1450 K, vrnena posojila 1582 K.

Za mesec maj 1900:

Prejemki 10012 K 07 h, izdatki 7599 K 02 h, denarni promet 17611 K 09 h, prejete hranilne vloge 4269 K, izplačane hranilne vloge 5687 K, dana posojila 1900 K, vrnena posojila 1457 K 10 h.

Za mesec junij 1900:

Prejemki 10341 K, izdatki 6288 K 58 h, denarni promet 16629 K 58 h, prejete hranilne vloge 1272 K, izplačane hranilne vloge 2470 K 56, dana posojila 3680 K, vrnena posojila 340 K.

Za mesec julij 1900:

Prejemki 9165 K 55 h, izdatki 6626 K 74 h, denarni promet 15792 K 29 h, prejete hranilne vloge 3541 K 28 h, izplačane hranilne vloge 2731 K 40 h, dana posojila 1860 K, vrnena posojila 1370 K.

Za mesec avgust 1900:

Prejemki 11361 K 26 h, izdatki 8091 K 84 h, denarni promet 19453 K 10 h, prejete hranilne vloge 8103 K, izplačane hranilne vloge 686 K, dana posojila 1360 K, vrnena posojila 520 K.

Za mesec september 1900:

Prejemki 5236 K 90 h, izdatki 3882 K 58 h, denarni promet 9119 K 48 h, prejete hranilne vloge 1633 K, izplačane hranilne vloge 3358 K 44 h, dana posojila 420 K, vrnena posojila 140 K.

Za mesec oktober 1900:

Prejemki 7009 K 14 h, izdatki 4230 K 38 h, denarni promet 11239 K 52 h, prejete hranilne vloge 3667 K, izplačane hranilne vloge 1902 K 30 h, dana posojila 2304 K, vrnena posojila 1538 K.

V mesecu oktobru 1900.

Hranilnica in posojilnica v Kranjski gori: Prejemki 9425 K 59 h, izdatki 7050 K 56 h, denarni promet 16476 K 15 h, prejete hranilne vloge 4662 K, izplačane hranilne vloge 2491 K 96 h, dana posojila 4460 K, vrnena posojila 2060 K.

Hranilnica in posojilnica v Leskovci: Prejemki 3214 K 20 h, izdatki 3101 K 80 h, denarni promet 6316 K, prejete hranilne vloge 786 K, izplačane hranilne vloge 348 K, dana posojila 2750 K, vrnena posojila 400 K.

Hranilnica in posojilnica za farno občino v Kamenjah: Prejemki 1004 K 49 h, izdatki 995 K, denarni promet 1999 K 49 h, prejete hranilne vloge 770 K, izplačane hranilne vloge 154 K, dana posojila 840 K.

Hranilnica in posojilnica v Metliki: Prejemki 14593 K 74 h, izdatki 12143 K 21 h, denarni promet 26736 K 95 h, prejete hranilne vloge 5510 K 37 h, izplačane hranilne vloge 9309 K 88 h, dana posojila 2700 K, vrnena posojila 2340 K.

Hranilnica in posojilnica pri Sv. Jakobu ob Savi: Prejemki 8231 K 32 h, izdatki 7777 K 47 h, denarni promet 16008 K 79 h, prejete hranilne vloge 730 K, izplačane hranilne vloge 6578 K 16 h, vrnena posojila 140 K.

Hranilnica in posojilnica na Češnjici: Prejemki 8194 K 61 h, izdatki 2880 K 18 h, denarni promet 11074 K 79 h, prejete hranilne

vloge 2900 K, izplačane hranilne vloge 331 K 20 h, dana posojila 2540 K.

Hranilnica in posojilnica v Mirnu pri Gorici: Prejemki 11255 K 39 h, izdatki 10741 K 05 h, denarni promet 21996 K 44 h, prejete hranilne vloge 1310 K, izplačane hranilne vloge 621 K 40 h, dana posojila 820 K, vrnena posojila 180 K.

Hranilnica in posojilnica Kojsko-Smarten v Brdih: Prejemki 3119 K 08 h, izdatki 2372 K 73 h, denarni promet 5491 K 81 h, prejete hranilne vloge 2536 K, izplačane hranilne vloge 353 K 80 h, vrnena posojila 380 K.

Hranilnica in posojilnica v Št. Jurij pri Kranju: Prejemki 3209 K 96 h, izdatki 2659 K 36 h, denarni promet 5869 K 32 h, prejete hranilne vloge 1040 K, izplačane hranilne vloge 637 K, dana posojila 2000 K, vrnena posojila 70 K.

Hranilnica in posojilnica na Igu: Prejemki 3145 K 40 h, izdatki 2690 K 54 h, denarni promet 5835 K 94 h, prejete hranilne vloge 2247 K 54 h, dana posojila 2685 K, 54 h, vrnena posojila 60 K.

Hranilnica in posojilnica v Polhovem Gradcu: Prejemki 4182 K 48 h, izdatki 3603 K 20 h, denarni promet 7785 K 68 h, prejete hranilne vloge 180 K, izplačane hranilne vloge 3055 K 22 h, dana posojila 500 K, vrnena posojila 500 K.

Hranilnica in posojilnica na Frankolovem: Prejemki 1231 K 37 h, izdatki 1062 K 53 h, denarni promet 2293 K 60 h, prejete hranilne vloge 74 K, izplačane hranilne vloge 38 K, dana posojila 1000 K, vrnena posojila 640 K.

Hranilnica in posojilnica v Mošnjah: Prejemki 3052 K 94 h, izdatki 2522 K 13 h, denarni promet 5575 K 7 h, prejete hranilne vloge 1470 K, izplačane hranilne vloge 563 K 18 h, dana posojila 950 K, vrnena posojila 600 K.

Hranilnica in posojilnica v Renčah: Prejemki 922 K 21 h, izdatki 2794 K 90 h, denarni promet 3717 K 11 h, prejete hranilne vloge 840 K 11 h, izplačane hranilne vloge 1940 K, vrnena posojila 40 K.

Hranilnica in posojilnica v Črnicah: Prejemki 5284 K 43 h, izdatki 3244 K 12 h, denarni promet 8528 K 55 h, prejete hranilne vloge 3760 K, dana posojila 1244 K.

Hranilnica in posojilnica v Tomaji: Prejemki 1892 K 29 h, izdatki 1421 K 12 h, denarni promet 3313 K 41 h, izplačane hranilne vloge 200 K, prejete hranilne vloge 1002 K, dana posojila 1220 K, vrnena posojila 120 K.

Tržne cene 20. novembra t. l.

Na trgu v Kranju za 100 kg

za pšenico	K 15—
„ rž	„ 14—
„ ječmen	„ 15—
„ krompir	„ 3-40

Na trgu v Mariboru

za hektoliter

za pšenico	K 16 80
„ rž	„ 14-80
„ ječmen	„ 13-40
„ oves	„ 13-20
„ turšico	„ 14-60
„ krompir za kg	„ 6—
„ seno za kg	„ 5—

Na trgu v Gorici

za 100 kg

„ oves	„ 12-40
„ turšico	„ 14—
„ krompir	„ 5—
„ seno	„ 2-60

Na trgu v Velikovem

za 100 kg

za pšenico	K 15-60
„ rž	„ 15-40
„ ječmen	„ 13—
„ oves	„ 11-40
„ turšico	„ 12—
„ krompir	„ 1-40
„ ajdo	„ 13-20

Na trgu v Celovcu

za 100 kg

za pšenico	K 15-60
„ rž	„ 15-40
„ ječmen	„ 13—
„ oves	„ 12—
„ turšico	„ 12—
„ krompir	„ 1-20
„ ajdo	„ 13-50

Na trgu v Ptuj

za 100 kg

za pšenico	K —, K 14—
„ rž	„ —, „ 14—
„ ječmen	„ —, „ 12—
„ oves	„ —, „ 12—
„ turšico	„ —, „ 12—
„ krompir	„ —, „ 4—
„ seno la	„ —, „ 2-60

Kmetijska društva,

ki so radi neugodnih krajevnih razmer primorana za domačo rabo žito od drugod naročiti, naj sedaj porabijo ugodno priliko, ko je cena žitu padla, in naj pošljejo naročila. Cena ajdi je padla približno za 4 krome, cena rži pa za 2 kroni pri 100 kg.

Pozor! Gospodarji!

- „Gloria“ redilna krma za konje, zabranjuje bolezni, vzdrži konje močne in iskre.
- „Gloria“ začimba krma za govedo, pospešuje prebavljanje, čisti kri, zboljšuje in množi mleko.
- „Gloria“ prašek za žetje in pitanje svinj, povzročuje, da svinje rade jedo, da se nabira meso in mast.
- „Gloria“ mlekarski prašek za krave, pospešuje izločenje mleka in odstranjuje napake mleka. — 1 veliki zavitek velja K 1-20, mali K 0-70, 5 kg v zavitku za poskus po pošti K 5— poslano z Dunaja.
- Barteljevo klajno apno, neobhodno potreben dodatek h krmi za mlado, mlačno in brejo živino, v slučaju, da živina liže, da ima kostne bolezni itd. 5 kg za poskus K 2—, 100 kg K 22— z Dunaja.
- Rusko patentovano mazilo za usnje po pol kg K 1-10, 1 kg K 2—, 6 kg K 8—.
- Štedilni kolomaz, najkrajša kakovost, 5 kg K 1-40, 100 kg K 24—.

Navodilo brezplačno.

Miha Barthel & drug. Dunaj X.

(75) 24-4 Obdaje se slovenski.

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 13.

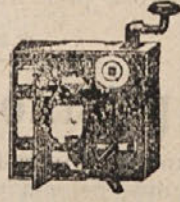
(66) 24-22

Lechner & Jungl v Gradcu

Sporr-ulica št. 1 in 11.

Zalogá na veliko

okov za stavbe, železnih cevi,
različnega orodja, okov za
pohišstvo i. t. d.

Tovarniška zaloga barv, firneža, laka

Najcenejši dohodni izvirsek. — Ceniki s podobami na
(74) 12—2 zahtevu brezplačno.

Dopisi v hrvatskem ali slovenskem jeziku.

KOSTANJ IN

GOBIŠKA VINA

prodaja

Kmetijsko društvo v Št. Petru pri Gorici.

Cene nizke,
naročila se izvršijo točno.

(85) 8—3

Spretna prodajalka se išče za

kmetijsko društvo na Igu

do 15. decembra ali do 1. januarja 1901.

Pojasnila daje načelstvo. (87) 1

AVGUST REPIČ, sodar v Ljubljani

Kolizejske ulice št. 16, Trnovo

izdeluje, prodaja in popravlja vsakovrstne **sode** po najnižjih cenah

Kupuje in prodaja staro vinsko posodo.

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga

Ivan Jax-a

v Ljubljani

Dunajska
cesta 17,

priporoča svoje najbolj priznane

šivalne stroje in kolesa

Ceniki se dopošljejo na zahtevanje zastoj.
(64) 12—10

Podpisani priporoča velečastiti duhovščini, kakor
slavnemu občinstvu

čebelno-voščene sveče

za cerkev, procesije in pogrebe, gospodom
trgovcem voščene zavitke, kakor

med

za prodajo v škafih po 15, 20, 40 kg težkih
prav po ceni. Za čebelarje izvrstni garantirani
pitanec v škatljah po 5 kg à kg 60 kr., škatlja
30 kr., pošilja se po pošti proti povzetju ali
predplačilu. Dobiva se med v satovji in pitaneč
v škafih po 20—40 kg prav po ceni.

Za birmo, Božič, Miklavža i. t. d. prodaja se
raznovrstna medenina na debelo in drobno.
Prodaja se tudi brinje, brinjevec liter gld 1-20,
medeno žganje liter 1 gld. lastni izdelek.

Kupuje se tudi vsaki čas med v panjih,
sodčkih, kakor tudi vosek in suho sa-
tovje, po kolikor mogoče visoki ceni.

Za obila naročila se toplo priporoča in zago-
tavlja točno in pošteno posreči

OROSLAV DOLENEC,

svečar in lectar, trgovina z medom i vöskom,
Ljubljana, Wolfove ulice št. 10.

(79) 12—2

Kupovalci trt

se uljudno vabijo, da si ogledajo tukajšnje **trtno šolo**, najstarejšo v deželi, ter se prepričajo o čistosti vseh vrst. — Kot **specialiteto** priporočamo **pristine Bordeaux-trte** za dobavo rudečega vina. — Istočasno priporočamo svoja

najizvrstnejša namizna vina.

Graščinsko oskrbništvo Raka na
Kranjskem. (80) 3—2

Ant. Presker

krojač v Ljubljani

sv. Petra cesta števil. 4

se priporoča preč. duhovščini ter slav.
občinstvu v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške kakor tudi druge obleke
iz trpeznega in solidnega blaga po
nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo zalogo

izgotovljene obleke

posebno na haveloke v največji izbiro po
najnižjih cenah.

(72) 6—4

Vnanja naročila se izvršujejo točno proti poštnemu povzetju.

Gabrijel Piccoli

lekarnar v Ljubljani, Dunajska cesta
dvorni založnik Njegove Svetosti papeža Leona XIII.

(61) 24—20

Lekarnarja Piccolija zobne kapljice, vsled najvišjega priznanja in dovoljenja

1 steklenica 40 h.

Štefanijine kapljice

imenovane, devajo se na pavoli v votli zob ali pa se namaže bolna čelust, so učinkujoče sredstvo proti zobobolu.

Odlični profesorji in zdravniki priporočajo lekarnarja Piccolija

želodečno tinkturo

katera krepi želodec, provzroča veselje do jedi, upliva na prebavanje in odprtje, zlasti pri onih, ki trpijo stalno na telesnem zaprtju. — 1 steklenica 20 h., 12 stekl. z zabojem vred 2 K 52 h.

Pri slabokrvnih in nervoznih ali vsled bolezni oslabilih otrocih kakor tudi pri odraslih se uporablja lekarnarja Piccolija z najboljšim vspehom. Ima 20 do 90krat toliko železa v sebi, kakor druga China-vina, katera nimajo pogosto niti toliko železa, kot navadno namizno vino.
Cena polliterski steklenici 2 K.

Najboljše sredstvo, da se ohranijo konji, krave, teleta, voli, prašiči, ovce itd. zdravi in močni, je lekarnarja Piccolija katerega cenijo in radi kupujejo vsi kmetovalci.
Zavoječek 50 h., 10 zavojev 4 K.

železnato vino

živinski prašek,

Kmet. društvo v Vipavi

priporoča preč. duhovščini in drugim odjemalcem

zajamčeno

pristno letošnje vino

napravljeno v lastni kleti iz dobrega grozdja svojih članov, deloma po novem francoskem načinu, ki daje vinu finejši okus, po sledečih cenah:

1. vrste belo vino po 40 Kron, loco Postojna;
2. vrste belo vino po 34 do 38 Kron, loco Postojna;
3. vrste rudeče vino (kakor cviček iz Griž) po 32 Kron, loco Postojna.

V zalogi so še stara namizna in dezertna vina, kakor renski rizling i. dr. po prejšnjih cenah. Razpolaga tudi z žganjem, pristnim tropincem in brinjevcem.

• Vse vino je zajamčeno kot pristno. •

Pošilja se v sodčih nad 56 litrov.

Na zahtevanje pošlje se vzorec. — Večjim odjemalcem se dovoli primeren rabat.

Kmet. zadruga! Svoji k svojim!

(70) 20—18

Naročila naj se dopošiljajo Juriju Regoršek, Poljčane, Štajersko.

Pozor! Najboljša kislá voda

je

Jurij Regoršek-ov

»Marijin studenec«

— v okraju Rogatec. —

Ta slatina je bila po g. profesorju dr. J. Gottliebu v Gradcu analizovana in se je ta analiza iz 30. zvezka št. 14, str. 191 l. 1858 sejnega poročila matematično-prirodnoznansega razreda ces. akademije znanosti na Dunaju v posebni brošuri odtisnila in se na str. 11 te brošure potrjuje, da se more „Marijin studenec“ prištevati najmočnejšim natronovim studencem, in da presega z ozirom na množino svojih delov, osobito dvojno ogljenokislega natrona najbolj sloveče studence te vrste, kakor studenec v Bilinu, Vichy-ju, Ems-u, Selters-u in Rogatecu.

(67) 24—17

Naročila naj se dopošiljajo Juriju Regoršek, Poljčane, Štajersko.

Zaloga in kletarstvo
na Glincah št. 20
pri Ljubljani
na lastnem posestvu.

Slov. vinogradniško društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo
priporoča svojo veliko zalogo

pristnih domačih vin

starih in novih

iz Dolenjske, Štajerske, Istre, Vipave in Goriške.

Vino je deloma doma prešano, isto oddaje
se v sodih in fino vino v steklenicah.

(63) 12—10

Na zahtevo pošiljajo se uzorci brezplačno.

C. in kr. priv.

tvornica za gasilno in
kmetijsko orodje

R. A. Smekal-a

v Čehu na Moravskem
nudi vsakovrstne

 brizgalnice za gasilna društva
najnoveje sestave s sesalno in tlačilno
oprtno na obeh straneh ter s patentom
proti zmrzlini. — Brizgalnice proti
peronosperi, vsakovrstne cevi iz konoplje
in gume; dalje

gospodarske stroje vsakojakih vrst.

Ceniki brezplačno.

 Plačila tudi na obroke.

Podružnica R. A. Smekal
v Zagrebu. (69) 20—18

C. kr. priv.
zavarovalna družba
„Avstrijski Phönix“
na Dunaji.

Uplačana glavnic
K 6,000.000.—

Premijska in odškod-
ninska rezerva
K 2,500.000.—

Zavarovanje poslopij
in vsakovrstnih premičnin
proti požarnim škodam.

C. kr. priv.

zavarovalna družba za življenje
„Avstrijski Phönix“
na Dunaji.

Uplačana glavnic
K 2,400.000.—

Premijska in odškodninska rezerva
K 25,940.000.—

Zavarovalno stanje
K 112,000.000.—

Premijski dohodki
K 4,700.000.—

Zavarovanje na človeško življenje
za slučaj doživetja in smrti, otro-
ških dot in starostnih rent.

„Providentia“
občna zavarovalna družba
na Dunaji.

Ustanovna glavnic
K 5,000.000.—

Uplačana glavnic
K 1,500.000.—

Zavarovanje proti telesnim
nezgodam za slučaj smrti,
stalne invaliditete in začasne
poškodbe. — Jamstveno za-
varovanje za kolesarje, po-
sestnike konj, tovarne in
industrijska podjetja.

 Stalne nizke cene premije in točno kulantno odškodovanje. (82) 11—8

Generalni zastop teh zavarovalnic v Ljubljani, na Kongresnem trgu št. 17

(v novem uršulinskem postopju)

JOSIP PROSENC

(v novem uršulinskem postopju)

 Najboljša in najsigurnejša

Stanje hranilnih vlog 30. sept. 1900:
nad 5 milij. K

prilika
za
štedenje!

Denarni promet v devetih mesecih
nad 17 milij. K

Ljudska posojilnica

preje: Gradišče štev. 1

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstr.

sprejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan in jih obrestuje po

 4 $\frac{1}{2}$ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 gld.
čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 30. sept. 1900:	Promet v 9 mesecih od 1. jan. do 30. sept. 1900:
5,853.620 K 97 h	17,740.643 K 16 h

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1900.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Šiška,
knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec
v Št. Vidu nad Ljubljano.

Dr. Andrej Karlin,
stolni kanonik v Ljubljani.

Dr. Viljem Schweitzer,
odvet. koncipijent v Ljubljani.

Josip Jarc
veleposestnik v Medvodah.

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku.

Frančišek Leskovic
zasebnik in blagajnik „Ljudske po-
sojilnice“.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polji.

Dr. Aleš Ušeničnik,
profesor bogoslovja v Ljubljani.

Ivan Kregar,
načelnik okrajne bolniške blagajne
v Ljubljani.

(81) 4-2